

2021-03-31

Diarienummer: Ä 2021-1886

Miljödepartementet

Samrådssvar miljöprövningsutredningen

Som ett led i miljöprövningsutredningens informationsinhämtning ges möjlighet att lämna synpunkter på några frågeställningar. Här följer Tillväxtverkets svar på samrådets frågeställningar.

1. Hur hanterar myndigheten eventuella målkonflikter mellan olika allmänna intressen i t.ex. remissförfarandet inom miljöprövningsprocessen?

Tillväxtverket välkomnar utredningen till trots att myndigheten inte är en part i miljöprövningsförfarandet. För att kunna nå Sveriges mål om att bli en av världens första fossilfria välfärdsnationer behövs betydande klimatförbättrande investeringar inom en mycket snar framtid. Genom pågående processer inom myndighetens ansvarsområden såväl som i myndighetens dialog med näringslivet belyses det stora behovet av en mer effektiv och modern miljöprövning i förhållande till dessa nödvändiga investeringar och utvecklingsbehov.

Tillväxtverket är ansvarig riksintressemyndighet för industriell produktion. För närvarande tar myndigheten fram en beskrivning för ansvaret för riksintresse gällande industriell produktion. I beskrivningen förtydligas att miljöprövning för anläggningar för industriell produktion inom områden av riksintresse är densamma som för anläggningar utan riksintresse. Detta i enlighet med propositionen som ligger till grund för förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden.

Däremot kan riksintresseanspråk pekas ut vid behov av utökad mark- och vattenanvändning i samband med utveckling eller omställning av anläggningar. Utpekande av riksintresse industriell produktion omfattar i princip enbart större anläggningar kopplat till svensk basindustri som ligger i områden med konkurrerande intressen. Utpekanden omfattar färre än 10 områden i Sverige.

Genom riksintressesystemet bidrar Tillväxtverket till hantering av målkonflikter framför allt kopplat till behov av ytterligare markanvändning för svensk basindustri i riksintresseområdena. Detta är dock inte kopplat till remissförfarande inom miljöprövningsprocessen utan främst kopplat till av mark- och vattenanvändning i översiktsplanering enligt plan- och bygglagen.

2. Hur skulle myndigheten se på att länsstyrelsens ansvar för att samordna statens olika intressen i miljöprocessen stärks?

För att kunna ta ställning till frågan krävs ett förtydligande av vad det stärkta samordningsansvaret handlar om. Utgångspunkten för en revidering av miljöprövningsprocessen ska vara att den leder till en mer effektiv, rättssäker och snabbare process.

Länsstyrelsernas roll är att regionalt samordna statens intressen. För att stärka länsstyrelserna i detta arbete ser Tillväxtverket ett behov av att redan på nationell nivå reda ut vissa generella målkonflikter. För en mer effektiv, rättssäker och snabbare process behöver länsstyrelsen stärkas genom vägledning i hantering av statens egna interna målkonflikter för att de ska kunna utöva samordningen regionalt och utifrån platsens förutsättningar.

Genom att utveckla vägledningsmodeller för att avväga målkonflikter inför handläggning av miljöprövningsärenden, kan en geografisk likvärdighet skapas som ger stärkta förutsättningar att beslut uppfattas som legitima. Det har således betydelse för de enskilda fallen, men också i ett bredare samhällsperspektiv utifrån både den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Tillväxtverket anser även att regionerna med det regionala utvecklingsansvaret kan vara en betydande aktör i den regionala vägledningen i den mån de är regionplaneorgan enligt plan- och bygglagen och därmed tydlig tagit ställning det den territoriella utvecklingen och dess konsekvenser.

3. Hur fungerar enligt myndighetens erfarenhet samrådet enligt 6 kap. miljöbalken i dag och hur kan det förändras för att bättre fånga upp tidiga synpunkter, så att ansökningarna håller högre kvalitet redan när de lämnas in till prövningsmyndigheten?

Tillväxtverket är ingen deltagande myndighet kopplat till 6 kap. miljöbalken och har inga direkta synpunkter. Dock framstår det rimligt att utgå ifrån att minskade utredningsvolymerna kopplat till beslut om betydande miljöpåverkan, där utgången av utredningssvaret på förhand är relativt givet, borde kunna effektivisera miljöprövningsprocessen.

4. Har ni idéer på konkreta regeländringar i dagens system eller andra synpunkter när det gäller t.ex. tidstjuvar i prövningssystemet som ni vill att utredningen beaktar?

Tillväxtverket ser ett behov av nationell och regional mobilisering för att hantera kända mål- och intressekonflikter utanför ansökningar och processer. För att underlätta för kommande miljöprövningsprocesser är det nödvändigt att arbeta proaktivt genom att till exempel ta fram vägledningsmaterial för Länsstyrelsen gällande hantering av mål- och intressekonflikter.

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Ett av myndighetens uppdrag är att arbeta med förenkling för företag. Kopplat till detta anser Tillväxtverket att utredningen om miljöprövning bör bejaka om utformningen och tillämpningen av regelverket, med bibehållen kvalitet och rättssäkerhet, kan förenklas för näringslivet.

Tillväxtverket följer det arbete som pågår inom regeringens samverkansprogram för näringslivets klimatomställning och arbetsgruppen gällande tillståndsprocesser. Deltagandet i arbetsgruppen inkluderar både näringsliv och myndigheter. Arbetsgruppen har bland annat utgått ifrån konkreta fall av tillståndsprövningar med olika karaktär och genomlyst dessa tillsammans med berörda myndigheter för att identifiera möjligheter till förkortade tider, både genom ökad kvalitet från sökanden, förändrad processföring inom ramen för befintligt regelverk samt identifiera och föreslå förbättringar till regelverk. Ett av fallen har handlat om en demoanläggning för HYBRIT (koldioxidfri stålproduktion).

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Lars Wikström. Enhetschef Annika Rosing har varit delaktig i beslutet. Caroline Dahlbom har varit föredragande.

Lars Wikström

Caroline Dahlbom